

Amfibier våkner snart opp av dvalen. Bli med og kartlegg observasjoner!

Foto: Annette Taugbøl / NINA.

Denne padda har akkurat kommet seg helskinnet over veien. Foto: Annette Taugbøl / NINA.

At amfibier plutselig dukker opp er et sikkert vårtegn, men lurere du på hvor amfibiene tilbringer vinteren?

Amfibier er kaldblodige dyr og får kroppsvarmen sin fra omgivelsene. Når det blir kaldt ute får dyrene lavere metabolisme og bevegelsesevne. For å ikke fryse i hjel går derfor amfibier i dvale på høsten, slik at de kan overvintre frem mot våren og lysere tider. Dette er en svært gunstig strategi fordi de ikke bruker særlig mye energi når det uansett ikke er mye mat (les: insekter) tilgjengelig.

De ulike artene amfibier gjør dette på flere ulike måter. Vi har seks ulike arter amfibier i Norge; nordpadde, spissnutefrosk, buttsnutefrosk, damfrosk, storsalamander og småsalamander. Padde og salamandere overvintrer på land, gjerne innunder gamle trestammer og inne i vedstabler, løvhauger og steinrøyser. Padden kan også grave seg ned ved hjelp av bakføttene. Det er heller ikke uvanlig at padder og salamandere tar i bruk kjellere i uthus og boliger over vinteren. Froskene kan overvintre både i dammer og på land. Ved overvintring i dammen holder froskene seg på bunnen og puster kun gjennom huden.

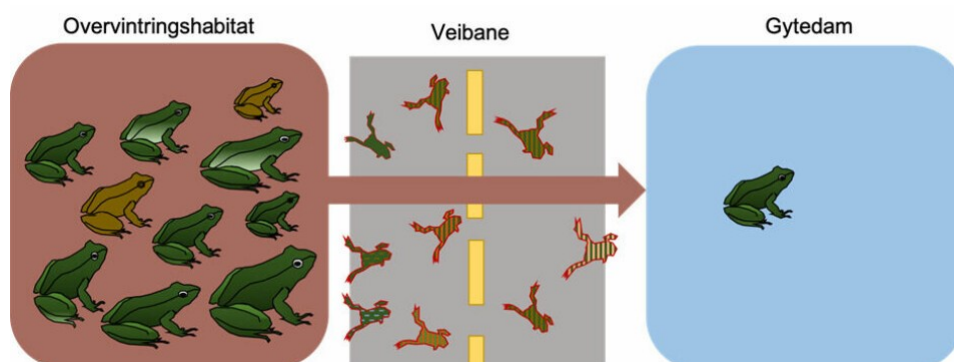
Ved overvintring i dammen, og hvis våren blir særlig lang og kald, kan det forekomme såkalte massedøds hendelser av frosk som blir synlige når dammen endelig smelter frem. Dette skjer ved at vannet blir for oksygenfattig, og at froskene rett og slett kveles. I normale år går det imidlertid stort sett bedre.

Resultatet for frosker som overvintrer i dammer når våren blir lang og kald og oksygenet i dammen brukes opp

Foto: Ann Karin Isaksen.

«Så mange hadde vi- så mange fikk vi igjen» - å krysse veier er ingen spøk for kalde, trege amfibier. Ofte dør flere enn 95% av dyrene som krysser trafikkerte veier.

Figur: NINA.

Nå nærmer altså våren seg og samtlige voksne dyr av alle artene legger snart ut på vandring mot gytedammen. Selv om distansen til dammen fra overvintringsstedet ikke nødvendigvis trenger å være lang, kan den være ganske farefull, spesielt hvis det ligger en vei mellom overvintringshabitatet og dammen de skal til. Vandringer gjerne skjer på fuktige vårvelder, og tusenvis av amfibier blir overkjørt på norske veier hvert år. En dedikert entusiast har fulgt paddevandringer over en veistrekning på Nesodden over mange år. Tellingene viser over 95% dødelighet av padde fra den ene siden av veien til den andre. Det vil si at om 100 padder forsøker å krysse veien vil kanskje 5-6 komme over.

Død frosk, død padde og døde storsalamandere. Padde er spesielt sårbar i trafikken, mens det trolig foregår en underreportering av salamanderartene da disse er mye mindre og vanskeligere å få øye på, særlig når veibanen er våt.

Foto: Annette Taugbøl / NINA.

En annen dødelig hindring for amfibier er kummer som de ikke kommer seg ut av når de først faller ned i dem. Grunnen til at dyrene går inn i kummer kan være mange, men det er svært få, om noen, som kommer ut levende. Det foreligger ingen data på hvor mange dyr som setter seg fast i kummer på våren.

Her ble kumlokket tatt av og 14 frosk ble reddet ut over noen dagers innsats med nett, feller og håv.

Foto: Annette Taugbøl / NINA.

Vi ønsker derfor å starte litt datainnsamling på både krysning av vei og observasjoner av amfibier som har satt seg fast i kummer. Vi er interessert i registreringer av tid, sted, art og antall for både påkjørte dyr og dyr som er fanget i kummer. Hensikten er å kunne si noe om hvor stort problem dette er i ulike deler av landet og i ulike typer bosetninger fra by til grisgrendte strøk hvor mennesker og amfibier sameksisterer.

Så hvis du ser et overkjørt dyr og vil hjelpe til med innsamling av data, [les mer om innsamling av amfibier og reptiler på nina.no](#), eller [registrer funnet direkte her](#), gjerne med ett eller flere bilder (du trenger ikke å logge deg inn).

Om forskning.no

Forskning.no er en nettavis med norske og internasjonale forskningsnyheter.

UNG.forskning.no er nyheter om forskning for barn og unge.

Forskning.no gis ut under [Redaktørplakaten](#).

Ansvarlig redaktør / daglig leder: Aksel Kjær Vidnes , tlf 922 47 741 / aksel@forskning.no

Redaksjonssjef: Bjørnar Kjensli, tlf 942 43 567

[Personvernerklæring](#)

Kontakt oss

epost@forskning.no / tlf 22 80 98 90

[Redaksjonen](#) – ansatte

Annonser/stillingsmarked:

Preben Forberg, tlf 413 10 879

Myrens Verksted 3G

Pb 5 Torshov, 0412 Oslo

Følg oss